

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTihad", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

15 Décembre 1925—No 194

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبوعمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذیسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۴-۱۵ کانون اول ۹۲۵

حروف مسئله‌سی

بوگون لاتین دینلن متکمل فینک حروفلیخی استجناس ایتمه‌نک لزومنه قناعتمز چوق اسکیدر . صنعتداشمز جناب‌نک (اقدام) رفقمزده انتشارایدن حروف مسئله‌سی عنوانلی مقاله‌سندن آتیده‌کی فقره‌لری نقل و اجتهادک محفظه صحافنه وضع ایدیور .

همان هیچ کیسه‌جه مجهول دکل در که هر تورلو اصلاحاتده تعقیب ایدیله‌جک رهبر « جهداقل قانونی » در . فرض ایدلم که صاندالیه‌نی اصلاحه قرار ویرلدی ؛ اول یاول دوشونه‌جکمز شی اصلاح ایدلمش صاندالیه‌ده بولوق ایسته . دیکمز شرائطدر ؛ مثلاً دیه‌جکمز که : « اوزرنده اعظمی حضور ایله اوطوروله بیلسین ، اک آرزمانده و اک بیوک فولایقله اعمال ایدیله بیلسین ، وبالنبه اک اوجوز فیثاته صاتون آلمه بیلسین . » صوک تحلیله بو اوچ شرطده « جهداقل » د منجر اولور .

حروفک اصلاحی موضوع بحث اولنجه‌ده طریق عا که مزیدیکشدرمه‌لی‌یز . اصلاح ایدلمش حرفلرمزده بولوق ایسته‌دیکمز اوصاف ، ظن ایدیورم که ، شونلر اوله‌جق : لسانمزده‌کی هر سسی صداقت مطلوبه ایله رسم ایده بیلسینلر ، یازلمه‌لری و اوقونمه‌لری اعظمی سهولته و اصغری مدنده اوکره‌تیله بیلسین .

الده‌کی القبامزک بو اوصافه مالکیتدن چوق اوزاق اولدیغنی اثبات ایچون شو حقیقتی اشاعه‌ایله اکتفایده‌جکم ، که بو کون اون میلیون تورک ایچنده سلامت تامه ایله قرأته اقتدارندن امین برکشی بیله یوقدر . کندی حسابمه قرق سنه‌دنبری طوغرو اوقومق ایچون صرف مساعدیدن خالی قالمادیغم حالده هنوز یومی غزته‌لرمزی اولسون باشند باشه خطاسز اوقویه‌بیله‌جکمی ادعا ایدم . ظنمجه باشقه هیچ بر قصوری اولماسه قرأته ایراث ایتدیکی بوقابل اقتحام صعوبت حروف موجوده‌مزی طرد مؤبد ، محکوم ایتک ایچون کافی بر عذردر .

[*] بوعنوان عمومی آلتنده ، کرک شرقک کرک غربک کوره‌جکمز علمی و ادبی اک معتنا تبعلرینک اک جانی پارچه‌لری اجتهاده آلتناقددر .

شبهه یوق که جمعیت قومیه‌مز امیلکدن جیقارکن وخیم برخطا اختیارایدش : لسانمزک احتیاجات صوتیه‌سنی دقت نظره آلمقسرین عرب حروفیله تورکجه یازمق ایسته‌شمز و متحرک اوقومق اوزره ابداع ایدلمش ریازی‌نی بر کون حرکه‌سز اوقومغه تشبث ایتشز . معلومدر که اجدادمز وقتیه‌له مثلاً « ایکی » یی « اک » صورتنده و « بیلدی » یی « بلد » شکلنده رسم ایدر و حرکه‌بوضی ایله مشکلات قرأته‌نی بر درجه‌یه قدر تهوینه موقق اولورلردی ؛ بر درجه‌یه قدر دیورم چونکه تورکک خفیف و ثقیل ، مبسوط و مقبوض درت ضمه‌سی عربک بر تک ضمه اشارتی ایله افاده اولونوردی .

زمان کچوبده حرکه‌لر العا ایدیلنجه بالخاصه عربجه و عجمجه‌دن اقتباس ایتسیدیکمز اکله‌رک قرأتی ایچندن چیقلماز بر کرپوه اولدی . آرتق طوغرو اوقویه‌بیلیمک آیری آیری هر کله حقنده کتب معتبریه مراجعتله تحقیقات اجراسنه منوط قالدی که بونده‌کی عسرتده محتاج اثبات دکلدر . فی‌الواقع مثلاً « قدرت ، عبرت ، کثرت » کله‌رینک ایلک بحالینی برنده مضمون و دیکرنده مکسور و اوچنجی‌سندن مفتوح اوقومق ایچون هیچ بر قرینه معقوله موجود اولمادیغندن خصوصی تبعلره محتاجز .

بو جهته‌له حروف حاضرهمزک محذورلرینی اعترافده هیمزک اتفاقی کورولیور ؛ آتیجق بو محذورک دفعی چاره‌سنده‌در که رأیار طاغیلور . منورلرمزک ، هایدی پوغنی دیه‌یه‌یم ، بر قسمی مسأله‌نک چاره‌حانی لاتین حرفلرینی قبولمزده کورویورلر ؛ بنده اوزون اوزادی‌یه اعمال افکار ایتدیکدن صوکره اونلره التحاق ایتدم .

دینلر وارکه : « موجود محذورلری دفع ایچون هیچ الفت ایتدیکمز اجنبی حرفلرینی آله‌جغمزه اجداد مزدن موروث الفبایی بعضی اشارت‌لر حتی بعضی صائتلر و صامت‌لر علاوه‌سیله مطلوبه موافق بر اصلاحه مظهر ایدم . » بنم قناعتمه کوره بویولده‌کی همتلر نه قدر موفور اولسه اقتطاف ایدیله‌جک ثمره اعتباریه فرنکارک « یاریم تدبیر » دیدکاری کفایتسز تشبثلر مثابه‌سند قاله‌جقلردر .

عددی یوزدن زیاده ابلاغ ایدور . بوناری اوکرمک و حسن ترسیمه موفق اولق ایچون چکدیکمز زحمتی هر برمن کندی تجرب مزله بیلیر . استطراد قیلندن اولق اوزره علاوه ایدیم : *l'aile de son papillon* ترکیبی ترجمه ایتهم لازم کشدی ، بر تورلو مضاف الیهک تورکجه سنی رسم ایدمدم ! بونلرک هپسی مفروض الازاله محذولر در .

لاتین الفباسنی بلکه یالکز بر و نهایت ایکی حرف علاوه سیله قبول ایتدیکمز کون محاذیر موجودهک هیچ اولمازسه اونده طقوزی رفع ایدلش اولور . شیمدی قرق سنه چالیشدقن صوکره بیله طوغرو اوقویوب یازمه دایغز لسانیزی اورته ذکالی بر چوجوق اوزمان اوچ دورت آیده خطاسز یازوب اوقویه بیله جکدر .

صولدن صاغه یازمق مسأله سنه کئنجه ، بونک منافع عیدیه سی وارد : اولاً هر کله بی یازارکن کورورز و کوره رک یازارز ، شیمدی کی یازدیغمز کله بار ماقلمزک کولکسند کیزلنز ، ثانیاً فیزیولوژی بزه بیلدیر یورکه قولک سربست حرکتی خارجدن وجومز . طوغری دکل ، وجودمزدن خارج طوغرور ؛ بو جهته صاغ المزله صولدن صاغه یازارکن قولمزک ک سربست حرکتی ایله چالیشمش اولورز ، هم قوتلی یازار ، همه بالنسبه آز یورولورز . ثالثاً یازیمزه رقم قاریشدیرمق لازم کئنجه باشلادیغمز خطی شیمدی تورکجه یازارکن یاپدیغمز کی کسمکه مجبور اولماز . رابعاً لاتین حروفی بزی عرفاناً بیوک آوروپا طوائف مدنیه سنه دها چاپوق الحاق ایدر ؛ کندی الفبای اوکره نیرکن علی التقرب اونلرک الفبای ده اوکرمش اولورز .

لاتین حروفنک ک جدی معارضلری : « اوتی قبول ایتدیکمز تقدیرده یدی یوزیلدنبری تشکیل ایتش کتبخانه مز نه اوله حق ! » دیورلر . کتبخانه لمزده موجود بیکلرجه کتابلرک عجباً قاجی هر زمان ایچون حقیقه قیمتی والی الابد محافظه اولنغه شایان در ؛ اسکی کتابلرله خیلی مشغول اولمش مراقبیه بر آدام صفتیه تأمین ایدرم که او کتبخانه لر طولوسی آثار آره سنده کرم معاصر لمزی و کرم اخلاق مز

زیرا هایدی فرض ایدم که بعضی اشارت علاوه سیله صائلمزی ا کمال ایتدیکمز و عربی ، فارسی کله لک املای اصلینه حرمتدن صرف نظر ایدم که مثلاً «خواجه» یرینه «خوجا» یازدیکمز و راز یوقاریده ایراد ایتدیکمز «قدرت» عبرت ، کثرت ، کله لری «قودرت» ، عبرت ، کثرت ، شکیلرنده رسم ایدرک طوغرو اوقومغه موفق اولدیکمز . بو تعدیلات ایله مشکلات موجودهک آنجق بر جزئی برطرف ایتش اوله جشکمز ؛ چونکه صامتلی اعتبار یلده الفبای چوق پرورولور : معقول و مقبول بر انباده هر سس ایچون یالکز بر حرف بولونق لازم کلیرکن بزمکنده شیوه مزه نظراً عینی سس ایچون ایکی اوچ حرف وارد ؛ ازجه «ث» ایله «س» ، «ذ» ایله «ز» ، الف ممدوده ایله عین ، «خ» ایله «ح» آراسنده هانکی تورکک جهاز تلفظی بر فرق حس ایتدیر ؛ و بوندن ناشی دکل کی «هایقرمق» می یوقسه «هایقیرمق» می خایقیرمق می ، یازم ، بیله میورز و چوغمز «دزه» و «ذالت» کی کله لک املاسنده یا کیلورز . «اتحار» کله سنی بر سطرده «ح» ایله دیکرنده «خ» ایله یازان چوجوغی هانکی املا خواجه سی حقلی اوله رق تحطه ایده بیلیر ؛ فرض ایدکمز که راملا امتحانده طلبیه «طابور» و «تابوت» «صنایع آلیه» و صنایع عالیه «سوزلری استکتاب ایتدیکمز : بونلرک اشکال مرسومه سنده یا کیلان کورپه دماغلری عفتله انهامه انصافکمز مساعده ایدرمی ؛

دیمک ایسته یورم که تعدیلات متصوره ایله قرائتی تسهیل ایتسه کز بیله کریده ستون مشکلاتی ایله قوص قوجه بر املا مسأله سی قالیر . بالنسبه قولای اوقویان چوجوقلمز یازمق اوکرمک ایچون ینه بلا لزوم بیللر صرفه مجبور اولورلر .

بوندن باشقه یالکز املا دکل تشکیل حروف اعتبار یلده یازی بیوک مشکلات عرض ایدر . زیرا کله باشنده ، اورته سنده و یا نهایتنده بولوندیغه یا خود فلان حرف ایله برابر اولدیغه کوره اکثر حروف مز اوچ ، درت شکله رسم اولونور . بو خصوصیت ، شکل اعتبار یله ، حرفلر مزک

قلندن اولق اوزره عرض ایدیم که ، دینی و اعتیادی
فکردن واز کچن ملئر ترقی ایتش ، واز کچمیه نلر تدنی
ایتشد . آه استاد ، « سید اولاد سید » کولنج صفتی
ساخته بر برانه قازانمش اولان شیخلر ، اک اینجه ومهلک
روللریله ، اک خائن وزهرلی تلقینلریله زاوللی محیطمنز
خاقنی نه هله جهلا قسمی - کورملیدیکز ناصل آجینه جق
برحاله کتیرمشلردی . خلقده محاکمه ، فکری ووجدانی
حریت ، بدیی ذوق نامنه برشی ، براقامشلردی ! بویچاره
انسان کتله سنک یکانه دوشونجهلری ؛ جهنمک آتشی
اوچوروملرندن خلاص اولوب جنتک حوریلرینه قاووشمق
ایدی ، انسانیتی استحقار ایتک ، منسوب اولدینی شیخک
ویا خود خوجانک دعائی آلمق اندیشه سیله وارینی ، یوقنی
والحاصل هر شیئی خوجا ویا شیخ ده نیان غاصبه هبه
ایتک ... ایشته بویکی خائن فکرک تولدیریمی تأثیر
آلتنده خسته اولان خلق ؛ بونلر شعورلی انقلابمزلک
صاف ونحیب روحندن فیشقیران نفخه حیات ایله جانلارنمش ،
وشافایاب اولمیه باشلامشلردر . بوندن درت بش سنه
اول « اجتهاد » ی ده کیل اوقومق اسمنی بیله ذکر
ایده مزکن بوکون سربستهجه اوقیور و آلدیم فکرلری ،
قناعتلری سربستهجه نشر ایدیورم . که بور موفقیّت ،
خسته روحمزلک ایله شه جکنه قطعی بر اشارت در .

لیجه : ۳۰ ل تشرین ثانی ۱۳۴۱ هجری

دیگر بر مکتوب دن : علمک صاریق بیوکلیکیه
اولجولمیه جکنی اوکرنک . قیریق دوکوک عربجه بیان
و آنجاق بو واسطه ایله بزله تجکم و ملتی جهله وموت
روحانییه محکوم ایدن شیوخ و علمای رسومدن قور تارانلر
بر فتح مبین یامیشلردر ...

قائال ۱۲ تشرین ثانی ۱۹۲۵ کورونلو

عنه مز می

پوسته قوطوسی :

حق بک اسمده برکنج وداعتیه آتونه بدلی کونده رن ذاته
مصرح آدره سکیز براقیلمادیلندن رسالاته باشلامادی . اشعاری
موجودر .

فی الحقیقه مستفید ایدمیه جک و بو جهته ضیاعنه راضی
اولامیه جغمز کتابلرک عددی اک کنیش حساب ایله ایکی
بیک جلدی کچمز ، « هاشته » کی بیوک اوریا کتابجیلرینک
بر ایکی سنه ده طبع و نشر ایتدکاری کتابلرک عددی قدر
دیمک در بونلری دولت قیسه برمدنده یکی حروف ایله
تکرار آ طبع ایتدیره بیلیر . بو صورتله اسکی کتابلر مزک
تصفیه سی کی بر فائده مهمه ده برلکده استحصال ایدمش
اولور . ایشته بونون بو ملاحظه لره بناء بن قناعت نامه ایله
لاتین حروفنه طرفدار ایم .

جناب شهاب الدین

آناطولیودره سسلر :

الهیات اوهامنک ناشری بعضی مدرسه جیلرک بوکون ،
علملریله برابر جان چکشمکده اولدقارینی کورمکه بیاسه کز
نهرین بر انشراح قلب دویورم .

باشمزه بلا کیسلن هر درلو تکامل و ترقیمزه انکل
اولان بو طفیللر ؛ البته لایق اولدقاری وضعیتلرندن شکوایه ،
حقلری یوقدر . آرتق دنیا ؛ دین دنیاسی ده کیل ؛ ملیت ،
و صناعت دنیاسی در . یکرمنجی عصر مدنیتده اسکی
علملرک ، اسکی قناعت و فکرلرک رواجکاهی بولق یوقدر .
طبری ، مبری دن الخ دم وورمق زمانی کچمش در و بو حقیقی
ملت اوکرنمشدر .

پک ایی بیلسینلر ، که او یالذبزی باللی شربتی جنت ،
اوچوروملی زبانیلی جهنم خرافه لریله خلقی اغفال ایدمیه .
جکلردر . تاریخ صحیفه لرینه ، سؤنانک زنکسر مر آتیه
باقان خلق ، « دین » منفعت و احتراصک بر آلت سیاسیه سندن
بشقه برشی اولمادیلغی و اولامیه جغنی اوکرندی . عصرلردن
بری دین نامنه هدر ایتدیکمز قانلر ، بوش و مسکنتله
کچردیکمز کونلر آرتق یتشمزمی ؟ بر آزده کندی
محاکمه مزک ، کندی روحمزلک ، کندی وجدانمزلک نه سوبلیدیکی
ونه سوبلیه جکنی دیکلیمه دنوی ایشلرمزه دین ده کیل ؛
علمی ، عقل سلیمی رهبر ایدم ! بونی ده معلومی اعلام